

INTOSAI-P 1

LIMSKA DEKLARACIJA

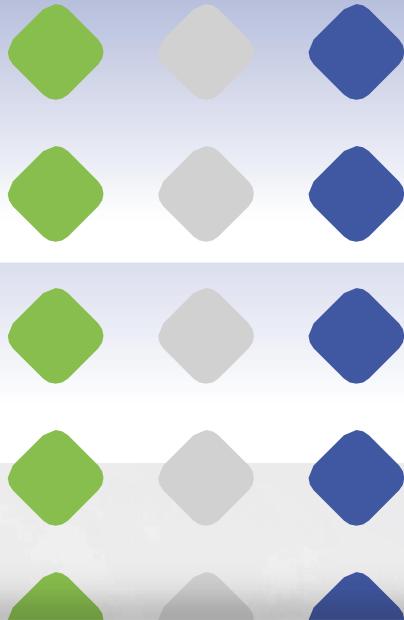

INTOSAI

INTOSAI principe izdaje
Međunarodna organizacija
vrhovnih revizijskih
institucija INTOSAI, kao dio
INTOSAI Okvira
profesionalnih objava.
Za više informacija posjetite:
www.issai.org

INTOSAI

INTOSAI, 2019

- 1) Ranije poznat kao ISSAI 1: Limska deklaracija
- 2) Deklaracija usvojena 1977. godine
- 3) Ponovno objavljen 1998. godine
- 4) Uspostavljanjem INTOSAI Okvira profesionalnih objava (IFPP) preimenovan u INTOSAI-P 1, sa uredničkim izmjenama iz 2019. godine

INTOSAI-P 1 dostupan je na svim službenim jezicima INTOSAI-ja: arapski, engleski, francuski, njemački i španski.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	4
LIMSKA DEKLARACIJA O SMJERNICAMA ZA PRAVILA REVIZIJE	6
PREAMBULA	6
I OPĆE ODREDBE	7
II NEZAVISNOST	9
III ODNOSI S PARLAMENTOM, VLADOM I UPRAVOM	10
IV OVLAŠTENJA VRHOVNIH REVIZIJSKIH INSTITUCIJA	11
V METODE REVIZIJE, REVIZORSKO OSOBLJE, MEĐUNARODNA RAZMJENA ISKUSTAVA	12
VI IZVJEŠTAVANJE	13
VII OVLAŠTENJA VRHOVNIH REVIZIJSKIH INSTITUCIJA ZA OBAVLJANJE REVIZIJE	14

1

PREDGOVOR

Kada je Limska deklaracija o smjernicama za pravila revizije aklamacijom izaslanika usvojena prije više od dva desetljeća, u oktobru 1977. godine, na IX INTOSAI-ju u Limi (Peru), postojale su velike nade, ali nimalo sigurnosti da će se postići uspjeh širom svijeta.

Iskustva do kojih se došlo s Limskom deklaracijom od tada nadišla su čak i najveća očekivanja i dokazala svoj odlučujući uticaj na razvijanje revizije javnih institucija u kontekstu svake zemlje pojedinačno. Limska deklaracija je jednako značajna za sve državne revizijske institucije okupljene u INTOSAI-ju, bez obzira kojoj regiji pripadaju, kakav razvoj su prošle, kako su integrirane u sistemu vlasti ili kako su organizirane.

Uspjeh Deklaracije se iznad svega pripisuje činjenici da ona sadrži sveobuhvatan popis svih ciljeva i pitanja u vezi s revizijom javnih institucija, dok u isto vrijeme ostaje vrlo značajna i koncizna, čineći time njenu upotrebu lakšom, dok jasan jezik kojim je pisana osigurava da se fokus ne rasplinjuje i ne udaljava od glavnih elemenata.

Glavni cilj Limske deklaracije je pozvati na nezavisnu reviziju institucija vlasti. Vrhovne revizijske institucije ne mogu preživjeti ako ovaj zahtjev ne preraste u standard. Stoga ne iznenađuje da pitanje nezavisnosti vrhovnih revizijskih institucija nastavlja biti tema o kojoj se iznova raspravlja u okviru zajednice INTOSAI-ja. Ipak, zahtjevi Limske deklaracije ne zadovoljavaju se samo postizanjem nezavisnosti; ova nezavisnost zahtijeva postojanje uporišta u zakonodavstvu. Stoga moraju postojati kvalitetni i djelujući instituti pravne/zakonske sigurnosti, a to se može pronaći samo u demokratijama utvrđenim na vladavini zakona.

Vladavina zakona i demokratija su stubovi na kojima je utvrđena Limska deklaracija. Pravila sadržana u njoj su bezvremenske i esencijalne vrijednosti koje su zadržale svoj značaj od vremena kada su prvi put usvojene. Činjenica da se više od dvadeset godina kasnije odlučilo ponovo objaviti ovu Deklaraciju uistinu svjedoči o njenom kvalitetu i dalekovidnosti njenih tvoraca.

Zahvalnost dugujemo i Međunarodnom žurnalu revizije javnog sektora za napore u objavlјivanju novog izdanja Limske deklaracije. Shvatajući značenje ovog temelnog dokumenta koji se s pravom drži Magna Cartom revizije javnog sektora, znamo da će se i u budućnosti Limska deklaracija nastaviti distribuirati, a pridržavanje njenih idea ostat će trajna zadaća svih nas.

Beč, septembar 1998. godine

Dr. Franz Fiedler
Glavni sekretar INTOSAI-ja

2

LIMSKA DEKLARACIJA O SMJERNICAMA ZA PRAVILA REVIZIJE

PREAMBULA

IX kongres Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI), održan u Limi:

- s obzirom na to da uredno i efikasno korištenje javnih sredstava predstavlja esencijalni preduslov za ispravno upravljanje javnim finansijama i efikasnost odluka nadležnih vlasti;
- s obzirom na to da je za postizanje ovog cilja nužno da svaka zemlja posjeduje vrhovnu revizijsku instituciju čija je nezavisnost zagarantovana zakonom;
- s obzirom na to da su takve institucije postale još potrebnije zbog činjenice da je država svoje aktivnosti proširila na socijalne i ekonomske sektore, te na taj način funkcionira i izvan granica tradicionalnog finansijskog okvira;
- s obzirom na to da su ciljevi revizije specifični: odgovarajuće i efikasno korištenje javnih sredstava; izgradnja zdravog upravljanja finansijama; uredno izvršavanje aktivnosti uprave u socijalnom i ekonomskom sektoru; prenos informacija javnom sektoru i javnosti općenito objavljivanjem objektivnih izveštaja nužnih za stabilnost i razvijanje država u njihovom pridržavanju ciljeva Ujedinjenih naroda;
- s obzirom na to da su prethodni kongresi INTOSAI-ja i njegove plenarne skupštine usvojile rezolucije čije su distribuiranje odobrile sve zemlje članice;

» ODLUČUJE:

objaviti i distribuirati dokument nazvan „Limska deklaracija o smjernicama za pravila revizije“.

I OPĆE ODREDBE

Poglavlje 1. Svrha revizije

Koncept i uspostavljanje revizije neodvojivi su u upravljanju javnim finansijama jer upravljanje javnim sredstvima predstavlja povjerenu obavezu. Revizija nije svrha samoj sebi, nego nužan dio regulatornog sistema čiji je cilj pravovremeno otkriti devijacije od usvojenih standarda i kršenja načela zakonitosti, efikasnosti, efektivnosti i ekonomičnosti upravljanja finansijama, kako bi se omogućilo poduzimanje korektivnih mjera u pojedinačnim slučajevima, a odgovorne natjeralo da prihvate odgovornost; kako bi se nadoknadila šteta; ili kako bi se poduzeli koraci na sprečavanju ili barem otežavanju takvih prekršaja.

Poglavlje 2. Prethodna i završna revizija

- 1) Prethodna revizija predstavlja pregled administrativnih ili finansijskih aktivnosti prije predstavljanja njihovog stanja; završna revizija je revizija nakon takvog predstavljanja.
- 2) Efikasna prethodna revizija nužna je za razumno upravljanje javnim sredstvima povjerenim javnim tijelima. Reviziju može provoditi vrhovna revizijska institucija ili neka druga institucija.
- 3) Prethodna revizija koju provodi vrhovna revizijska institucija ima tu prednost da može spriječiti štetu prije negoli ona nastane, ali joj je nedostatak što pred reviziju stavlja pretjeranu količinu revizijskog posla i čini nejasnim odgovornosti propisane zakonima. Završna revizija koju vrši vrhovna revizijska institucija podvlači odgovornost zaduženih; ona može dovesti do naknade nastale štete i može spriječiti ponavljanje prekršaja.
- 4) Zakonski položaj i uslovi i zahtjevi svake zemlje određuju vrši li prethodnu reviziju vrhovna revizijska institucija. Završna revizija je nužna zadaća svake vrhovne revizijske institucije, bez obzira na to vrši li ona i prethodne revizije ili ne.

Poglavlje 3. Interna i eksterna revizija

- 1) Službe interne revizije uspostavljaju se u okviru javnih tijela, dok eksterna revizija nije dio organizacijske strukture subjekata revizije. Vrhovne revizijske institucije su eksterne službe revizije.
- 2) Interne službe revizije potčinjene su rukovodiocu tijela u okviru kojeg su ustanovljene. One su ipak, unutar nadležnog konstitucionalnog okvira, u najvećoj mogućoj mjeri funkcionalno i organizacijski nezavisne.
- 3) Vrhovna revizijska institucija, kao eksterna revizija, ima zadaću ispitati efektivnost interne revizije. Ako se interna revizija procijeni efektivnom, uložit će se nastojanja kako bi se, bez predrasude u smislu prava vrhovne revizijske institucije da vrši cjelokupnu reviziju, postigla odgovarajuća podjela ili dodjela zadataka i saradnja između vrhovne revizijske institucije i interne revizije.

Poglavlje 4. Revizija zakonitosti, pravilnosti i učinka

- 1) Tradicionalna zadaća vrhovne revizijske institucije je revizija zakonitosti i pravilnosti upravljanja finansijama i računovodstva.
- 2) Pored ove vrste revizije, koja zadržava svoj značaj, postoji još jedna važna vrsta – revizija učinka – koja je orientirana prema ispitivanju učinka, ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti javne uprave. Revizija učinka pokriva ne samo specifične finansijske operacije, nego i ukupni obim aktivnosti uprave, uključujući i organizacijske i administrativne sisteme.
- 3) Ciljevi revizije koju vrši vrhovna revizijska institucija – zakonitost, pravilnost, ekonomičnost, efikasnost i efektivnost upravljanja finansijama – u osnovi su od jednakе važnosti. Ipak, na svakoj je od vrhovnih revizijskih institucija da odredi prioritete, ovisno o svakom pojedinačnom slučaju.

II NEZAVISNOST

Poglavlje 5. Nezavisnost vrhovnih revizijskih institucija

- 1) Vrhovne revizijske institucije mogu postići svoje ciljeve objektivno i efikasno samo ako su nezavisne od subjekta revizije i zaštićene od vanjskog uticaja.
- 2) Premda državne institucije ne mogu biti absolutno nezavisne jer su dio države kao cjeline, vrhovne revizijske institucije će imati funkcionalnu i organizacijsku nezavisnost potrebnu za ostvarivanje njihovih zadaća.
- 3) Uspostavljanje vrhovnih revizijskih institucija i potrebnii stepen njihove nezavisnosti ustanovit će se ustavom; detalji se definiraju zakonom. Posebno će se garantirati odgovarajuća pravna zaštita vrhovnog suda protiv bilo kakvog upitanja u nezavisnost i mandat za vršenje revizije vrhovne revizijske institucije.

Poglavlje 6. Nezavisnost osoblja i dužnosnika vrhovnih revizijskih institucija

- 1) Nezavisnost vrhovnih revizijskih institucija neodvojivo je povezana sa nezavisnošću njenih članova. Članovi se definiraju kao one osobe koje imaju pravo, u ime vrhovne revizijske institucije, donositi odluke i koje su odgovorne za ove odluke trećim stranama, tj. kao članovi kolegija koji donosi odluke ili rukovodioci monokratski organizirane vrhovne revizijske institucije.
- 2) Nezavisnost članova će garantirati ustav. U ustav će naročito biti uključene procedure razrješenja sa položaja, kojima se neće moći ugrožavati nezavisnost članova. Metoda imenovanja i razrješenja članova ovisit će o ustavnom uređenju svake zemlje.
- 3) U svojim profesionalnim karijerama revizorsko osoblje vrhovnih revizijskih institucija ne smije biti pod uticajem subjekata revizije i o njima ne smije ovisiti.

Poglavlje 7. Finansijska nezavisnost vrhovnih revizijskih institucija

- 1) Vrhovnim revizijskim institucijama bit će osigurano dovoljno finansijskih sredstava da im se omogući izvršavanje njihovih zadaća.
- 2) Ako je potrebno, vrhovne revizijske institucije imat će pravo da se direktno obrate za potrebna finansijska sredstva javnoj instituciji koja odlučuje o javnom budžetu.
- 3) Vrhovne revizijske institucije imat će pravo koristiti sredstva koja su im dodijeljena pod odvojenom stavkom budžeta, onako kako one smatraju za shodno.

III ODNOSI SA PARLAMENTOM, VLADOM I UPRAVOM

Poglavlje 8. Odnosi sa parlamentom

Nezavisnost vrhovnih revizijskih institucija koja je osigurana ustavom i zakonom garantira i veoma visok stepen inicijative i autonomnosti, čak i kada one djeluju kao zastupnici parlamenta i revizije vrše na osnovu njegovih instrukcija. Odnos između vrhovne revizijske institucije i parlamenta propisat će se ustavom, prema uslovima i zahtjevima svake zemlje.

Poglavlje 9. Odnosi sa vladom i upravom

Vrhovne revizijske institucije vrše reviziju aktivnosti vlade, njenih upravnih tijela – uprave i drugih potčinjenih institucija. Ovo ipak ne znači da je vlada potčinjena vrhovnoj revizijskoj instituciji. Konkretno, vlada je u cijelosti i isključivo odgovorna za svoje djelovanje i propuste i ne može se razriješiti – oslobođiti odgovornosti pozivanjem na nalaze revizije – osim ako takvi nalazi nisu dostavljeni kao pravno validne i provodive odluke – niti na ekspertno mišljenje vrhovne revizijske institucije.

IV OVLAŠTENJA VRHOVNIH REVIZIJSKIH INSTITUCIJA

Poglavlje 10. Ovlaštenja za istraživanje

- 1) Vrhovne revizijske institucije imat će pristup svim dosjeima i dokumentima u vezi s upravljanjem finansijama i bit će ovlaštene osobe i dostaviti, usmeno ili pismeno, sve informacije koje zahtijeva VRI.
- 2) Za svaku reviziju vrhovna revizijska institucija će odlučiti je li svrsishodnije vršiti je u subjektu revizije ili u samoj vrhovnoj revizijskoj instituciji.
- 3) Rokove za dostavljanje informacija ili podnošenje dokumenata i drugih dosjea vrhovnoj revizijskoj instituciji (za svaki slučaj pojedinačno), uključujući finansijske izvještaje, propisuje zakon ili vrhovna revizijska institucija.

Poglavlje 11. Provedba nalaza vrhovne revizijske institucije

- 1) Subjekti revizije će dati komentar na nalaze vrhovne revizijske institucije u periodu koji je utvrđen zakonom ili koji posebno utvrdi vrhovna revizijska institucija, i ukazati na mјere koje su poduzete kao rezultat nalaza revizije.
- 2) U razmjeri u kojoj nalazi vrhovne revizijske institucije nisu zakonski valjni i obavezujući, vrhovna revizijska institucija će imati ovlasti obratiti se tijelu koje je odgovorno za poduzimanje nužnih mјera i zahtijevat će da nadležne strane preuzmu odgovornost.

Poglavlje 12. Ekspertna mišljenja i pravo na konsultacije

- 1) Kada je potrebno, vrhovne revizijske institucije mogu parlamentu i upravi osigurati usluge svog profesionalnog znanja u obliku ekspertnih mišljenja, uključujući komentare na nacrte zakona i druge finansijske propise. Administrativne vlasti će snositi isključivu odgovornost za prihvatanje ili odbacivanje takvih ekspertnih mišljenja; štaviše, ova dodatna zadaća ne smije anticipirati buduće nalaze revizije vrhovne revizijske institucije i ne smije se kositi s efektivnošću njene revizije.
- 2) Propisi za odgovarajuće i što je moguće jednoobraznije računovodstvene procedure bit će usvojeni samo nakon usaglašavanja sa vrhovnom revizijskom institucijom.

V METODE REVIZIJE, REVIZORSKO OSOBLJE, MEĐUNARODNA RAZMJENA ISKUSTAVA

Poglavlje 13. Metode i procedure revizije

- 1) Vrhovne revizijske institucije će reviziju vršiti u skladu s programom koji same odrede. Ovo ne utiče na pravo pojedinih javnih institucija da zahtijevaju specifične revizije.
- 2) S obzirom na to da revizije rijetko kada mogu biti sveobuhvatne, vrhovne revizijske institucije će po pravilu naći za potrebno koristiti pristup koji se temelji na uzorkovanju. Uzorci će, međutim, morati biti birani na temelju datog modela i u određenom broju, kako bi omogućili procjenu kvaliteta i regularnosti upravljanja finansijama.
- 3) Metode revizije će uvijek biti prilagođene napretku nauke i tehnika u vezi s upravljanjem finansijama.
- 4) Smatra se prikladnim da vrhovna revizijska institucija pripremi priručnike za reviziju kao pomoć svojim revizorima.

Poglavlje 14. Revizorsko osoblje

- 1) Revizorsko osoblje vrhovnih revizijskih institucija imat će kvalifikacije i moralni integritet potreban za cijelovito izvršavanje zadaća koje su mu postavljene.
- 2) Pri zapošljavanju osoblja za vrhovne revizijske institucije bit će na odgovarajući način uzeto u obzir natprosječno znanje i vještine i adekvatno profesionalno iskustvo.
- 3) Posebna pažnja bit će data teorijskom i profesionalnom razvoju svih članova revizorskog osoblja vrhovnih revizijskih institucija, kroz interne, univerzitetske i međunarodne programe. Takav razvoj će biti podupiran svim mogućim finansijskim i organizacijskim sredstvima. Profesionalni razvoj će ići izvan tradicionalne mreže znanja o pravu, ekonomiji i računovodstvu, i uključivat će druge tehnike poslovnog menadžmenta, poput elektronske obrade podataka.
- 4) Plaće će, radi osiguravanja izvrsnog kvaliteta revizorskog osoblja, biti adekvatne posebnim zahtjevima koji se postavljaju pri takvom zapošljavanju.
- 5) Ako među revizorskim osobljem nema dostupnih takvih specijaliziranih vještina, VRI može, ako je nužno, angažirati vanjske stručnjake.

Poglavlje 15. Međunarodna razmjena iskustava

- 1) Međunarodna razmjena ideja i iskustava u okviru INTOSAI-ja efikasan je način pomoći vrhovnim revizijskim institucijama u izvršavanju njihovih zadaća.
- 2) Ova je svrha do sada ispunjavana putem kongresa, obuka organiziranih zajednički sa UN-om i drugim institucijama, regionalnih radnih skupina i publiciranjem profesionalnog žurnala.
- 3) Poželjno je proširiti i intenzivirati ova nastojanja i aktivnosti. Razvoj jednoobrazne tehnologije revizije javnih institucija utemeljen na komparativnim zakonima od vrhunske je važnosti.

VI IZVJEŠTAVANJE

Poglavlje 16. Izvještavanje parlamentu i javnosti

- 1) Vrhovna revizijska institucija će biti ovlaštena i od nje će se ustavom zahtijevati godišnje izvještavanje o njenim nalazima parlamentu ili drugoj mjerodavnoj javnoj instituciji; ovaj će izvještaj biti objavljen. Ovo će osigurati široku distribuciju i raspravu i unaprijediti mogućnosti za provođenje nalaza vrhovne revizijske institucije.
- 2) Vrhovna revizijska institucija će također biti ovlaštena za izvještavanje o posebno važnim nalazima tokom godine.
- 3) Općenito, godišnji izvještaji će pokrivati sve aktivnosti vrhovne revizijske institucije; samo onda kada su u to uključeni interesi vrijedni zaštite ili zaštićeni zakonom, vrhovna revizijska institucija će pažljivo ‘odvagati’ takve interese nasuprot dobrobitima koje proističu iz publiciranja.

Poglavlje 17. Metode izvještavanja

- 1) Izvještaj će predstavljati činjenice i njihovu procjenu na objektivan, jasan način, i bit će ograničeno na one esencijalne. Formulacija izvještaja bit će precizne i lahko razumljive.
- 2) Vrhovna revizijska institucija će posvetiti dužnu pažnju stajalištima organizacija u kojima se revizija vršila.

VII OVLAŠTENJA VRHOVNIH REVIZIJSKIH INSTITUCIJA ZA OBAVLJANJE REVIZIJE

Poglavlje 18. Ustavna ovlaštenja; revizija upravljanja javnim finansijskim sredstvima

- 1) Osnovna ovlaštenja vrhovnih revizijskih institucija bit će uvrštena u ustav; detalji se definiraju zakonom.
- 2) Stvarne odredbe ovlaštenja vrhovnih revizijskih institucija za obavljanje revizije ovisit će o stanju i zahtjevima svake zemlje.
- 3) Sve javne finansijske operacije, bez obzira na to reflektiraju li se one i na koji način u državnom budžetu, bit će predmetom revizije koju vrše vrhovne revizijske institucije. Isključivanje dijelova finansijskog menadžmenta neće rezultirati isključivanjem tih dijelova iz revizije koju vrše vrhovne revizijske institucije.
- 4) Vrhovne revizijske institucije trebale bi promovirati, kroz svoje revizije, jasno definirane klasifikacije budžeta i računovodstvenog sistema, koje trebaju biti što jasnije i jednostavnije.

Poglavlje 19. Revizija javne uprave i drugih institucija u inostranstvu

Kao opće načelo, javna uprava i druge institucije uspostavljene u inostranstvu također će biti predmet revizije vrhovne revizijske institucije. Kada se vrši revizija ovih institucija, dužna pažnja bit će data ograničenjima koja postavlja međunarodno pravo; tamo gdje je to opravdano, ova će ograničenja biti prevaziđena razvijanjem međunarodnog prava.

Poglavlje 20. Revizija poreza

- 1) Vrhovne revizijske institucije će imati ovlaštenja revidirati prikupljanje poreza što je to šire moguće, kako bi se ispitali pojedinačni porezni dosjei.
- 2) Revizije poreza su prije svega revizije zakonitosti i pravilnosti; premda, kada se vrši revizija primjenjuju se porezni zakoni, vrhovna revizijska institucija će također ispitivati sistem i efikasnost prikupljanja poreza, postizanje ciljeva prihoda, i ako je to prikladno, predlagat će moguća unapređenja zakonodavnom tijelu.

Poglavlje 21. Javni ugovori i javni radovi

- 1) Značajna finansijska sredstva koje javne institucije troše na ugovore i javne radove opravdavaju posebno iscrpnu reviziju sredstava koja se koriste.
- 2) Javno natjecanje je najprikladnija procedura za dobivanje najpovoljnije ponude u smislu cijene i kvaliteta. U slučaju odsustva poziva na javni tender, vrhovna revizijska institucija će utvrđivati razloge za to.
- 3) Kada se vrši revizija javnih radova, vrhovna revizijska institucija će promovirati razvijanje odgovarajućih standarda za reguliranje upravljanja takvim radovima.
- 4) Revizija javnih radova će pokrivati ne samo ispravnost plaćanja, nego i efikasnost upravljanja izgradnjom i kvalitet građevinskih radova.

Poglavlje 22. Revizija sredstava za elektronsku obradu podataka

Značajna sredstva troše se na elektronsku obradu podataka, što također zahtjeva vršenje odgovarajuće revizije. Takve revizije će se temeljiti na sistemima i pokrivati aspekte poput planiranja prema zahtjevima; ekonomičnog korištenja opreme za obradu podataka; angažiranje osoblja sa odgovarajućom stručnošću, uglavnom iz uprave organizacije u kojoj se revizija vrši; prevencije zloupotreba; i korisnosti informacija koje se tim putem produciraju.

Poglavlje 23. Komercijalna preduzeća sa javnim udjelom – državnim kapitalom

- 1) Ekspanzija ekonomskih aktivnosti vlade često rezultira uspostavljanjem preduzeća u skladu s privatnim pravom. Ova preduzeća će – ako vlada ima značajan udjel u njima – naročito tamo gdje imaju većinski udjel – ili gdje ima dominirajući uticaj, također biti predmetom revizije vrhovne revizijske institucije.
- 2) Prikladno je da se takve revizije izvode kao završne; one će obrađivati pitanja ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- 3) Izvještaj parlamentu i javnosti o reviziji u takvim preduzećima uzet će u obzir ograničenja koja zahtijevaju zaštitu industrijskih i trgovinskih tajni.

Poglavlje 24. Revizija institucija sa državnim poticajem – podrškom

- 1) Vrhovne revizijske institucije imat će ovlasti vršenja revizije korištenja pomoći/subvencija odobrenih iz javnih fondova.
- 2) Kada je subvencija/pomoć posebno visoka, sama po sebi ili u vezi s prihodima i kapitalom subvencionirane organizacije, revizija se može, ako se to zahtijeva, proširiti tako da uključuje cjelokupni finansijski menadžment subvencionirane institucije.
- 3) Zloupotreba pomoći/subvencija rezultirat će zahtjevima za naknadom.

Poglavlje 25. Revizija međunarodnih i naddržavnih organizacija

- 1) Međunarodne i naddržavne organizacije čiji se troškovi pokrivaju doprinosima iz zemalja članica bit će predmetom vanjske, nezavisne revizije kao zemlje pojedinačno.
- 2) Premda će takve revizije uzeti u obzir nivo izvora koji su korišteni i zadaće ovih organizacija, one će slijediti načela slična onima kojima se rukovodi revizija koju provode vrhovne revizijske institucije u zemljama članicama.
- 3) Vanjske institucije za reviziju za provođenje takvih revizija uglavnom će biti imenovane iz reda vrhovnih revizijskih institucija.